

Appel à communications
VIII CONGRÈS INTERNATIONAL
ASSOCIATION FRANÇAISE DES CATALANISTES (AFC)

*La présence catalane à l'étranger :
création et circulation des dispositifs identitaires en contexte interculturel*

20 et 21 octobre 2017 à Toulouse (Occitanie, France)

Université Toulouse Jean Jaurès
- congrès porté par l'équipe LLA CREATIS,
avec le soutien de FRAMESPA et de la Commission Recherche de l'Université -

en collaboration avec

Université Toulouse Capitole (Département des Langues et Civilisations)

Après trois congrès consacrés à des territoires internes aux Pays Catalans (le Pays Valencien, les Îles Baléares, la Catalogne du Nord), la société savante « **Association Française des Catalanistes** » a décidé de retenir pour 2017 le projet « **La présence catalane à l'étranger : création et circulation des dispositifs identitaires en contexte interculturel** », co-organisé par Fabrice Corrons (UT2J – LLA-CREATIS) et Michel Martínez Pérez (UT1 – FRAMESPA).

Ce sujet permettra de considérer **l'évolution et les caractéristiques des communautés et réseaux catalans / catalanophones au-delà des frontières des Pays Catalans, notamment en Occitanie, et de chaque territoire qui les constitue**. Il s'agira d'étudier cette présence au cours des siècles pour essayer de comprendre comment le double rapport à l'altérité et l'ipséité dont elle se nourrit pour se positionner à l'extérieur a contribué à redéfinir la ou les identités catalane(s) en interne. La relation entre ces communautés et réseaux –notamment les « Casals Catalans »– et les milieux (para)institutionnels étrangers qu'ils côtoient, la réception de la création artistique en contexte culturel étranger, la place et le traitement de la dimension culturelle dans la didactique du catalan, etc. seront autant de sujets qui feront l'objet d'analyses précises. A cet effet, la co-direction de ce congrès international par un spécialiste des arts (F. Corrons) et un spécialiste de l'histoire politique (M. Martínez Pérez) permettra d'assurer un regard croisé sur ce sujet.

En plaçant au cœur de sa thématique la perspective interculturelle, ce congrès poursuivra les recherches du programme « Création et réception en contexte interculturel » de l'Axe II « Dispositifs artistiques et enjeux de société » de l'équipe d'accueil EA 4152 LLA-CREATIS. Il conviendra en effet d'examiner **comment ces dispositifs artistiques, discursifs, médiatiques et didactiques produits dans diverses situations d'interculturalité par ces communautés élaborent une figure identitaire singulière**. Ainsi, dans quelle mesure les créations scéniques de La Fura dels Baus ou de Comediants, ou encore les performances musicales de Jordi Savall ou d'« Obrint pas », relevant de la culture savante ou

populaire, contribuent-elles à configurer la réception d'une culture catalane ? Sous quelles formes sont-elles relayées par les différents dispositifs de médiation, en particulier dans l'enseignement-apprentissage du catalan ? Quels liens existent entre les dispositifs culinaires de Ferran Adrià, reconnu internationalement, et l'imaginaire autour des Pays Catalans ? Par quels biais ces communautés et réseaux à l'étranger véhiculent la ou des identités catalanes ? En quoi les performances collectives (pyramides humaines, démonstrations de sardane...) font-elles écho aux revendications politiques et participent-elles de la **construction d'une paradiplomatie identitaire internationale**, d'autant plus importante ces derniers temps au vu du développement du mouvement indépendantiste catalan ?

Ce VIII congrès de l'AFC viendra également enrichir les recherches sur les mouvements identitaires développées depuis le Département des Langues et Civilisation de l'Université de Toulouse 1 et la thématique « Logique d'Empire » de FRAMESPA UMR 5136. Les acteurs politiques, économiques et culturels de la nouvelle région Occitanie seront invités à réfléchir à **la question de la catalanité interne de la région (Pays Catalan ou Pyrénées Orientales)** ainsi qu'aux **liens institutionnels, économiques, culturels et politiques avec l'aire catalanophone du sud de la frontière franco-espagnole**. A ce titre, nous pourrions nous interroger sur ces nouvelles relations **depuis la fusion régionale Languedoc-Roussillon et Midi-Pyrénées de 2015**. Cette fusion peut-elle réorienter l'intégration régionale et les relations transnationales ? Comment ses relations s'orchestrent-elles entre deux aires à la fois proches et éloignées ? Pourront-elles, à terme, atténuer la frontière et son effet, vécus comme une déchirure par de nombreux Catalans depuis le Traité des Pyrénées de 1659 ?

Finalement, en explorant les traits caractéristiques de **la didactique d'une langue-culture de nations « culturelles » ou de nations « sans état »**, ce congrès pourra compléter les résultats de recherche du projet Génespé « Les langues étrangères dans l'enseignement supérieur : état des lieux en Sciences Humaines et Sociales et enjeux pour la recherche en didactique des langues » porté par le réseau LangSup de l'UT2J et financé par la MSHS de Toulouse.

L'on s'attachera ainsi à observer et questionner **la circulation de ces dispositifs identitaires en environnement interculturel**, avec un regard particulier sur le cas de notre nouvelle région, **l'Occitanie**, qui maintient avec **les Pays Catalans** une relation singulière, de l'irréductible présence de la Catalogne-Nord aux contacts entre Catalans et Occitans, en passant par le cadre institutionnel de **l'Eurorégion Pyrénées-Méditerranée** et par l'importance historique de la communauté catalane et/ou catalanophone à **Toulouse**.

Date-limite pour envoyer les propositions de contribution (1 page maximum : résumé, présentation du chercheur) : 31/03/2017.

Adresses mails : fabrice.corrons@univ-tlse2.fr / michel.martinez@ut-capitole.fr

Comité organisateur :

Fabrice CORRONS (UT2J – LLA-CREATIS)

Michel MARTÍNEZ PÉREZ (UT1 – FRAMPESA)

Comité scientifique :

Marc AUDÍ	MCF – littérature catalane Université Michel Montaigne Bordeaux 3
Michel BOURRET	PR – littérature catalane Université Paul Valéry Montpellier 3
Fabrice CORRONS	MCF – arts de la scène des Pays Catalans Université de Toulouse 2 Jean Jaurès
Jean-François COUROUAU	MCF HDR – études occitanes Université de Toulouse 2 Jean Jaurès
Immaculada FÀBREGAS	PR – linguistique du catalan Université de Bretagne Sud
Mònica GÜELL	PR – littérature catalane Université Paris-Sorbonne
Christian LAGARDE	PR – sociolinguistique et didactique du catalan Université Via Domitia de Perpignan, président de l'Association Française des Catalanistes
Maria LLOMBART	MCF – histoire catalane contemporaine Université d'Avignon et des Pays de Vaucluse
Michel MARTÍNEZ PEREZ	MCF – histoire catalane contemporaine Université de Toulouse Capitole
Wanda MASTOR	Professeure agrégée des facultés de droit – Droit Public Directrice de l'Ecole Européenne de Droit de l'Université de Toulouse Capitole
Lluís MEDIR	Professor Lector – Sciences Politiques Universitat de Barcelona
Antònia PALLACH	MCF – histoire catalane contemporaine Université de Toulouse Capitole
Mercè PUJOL	PR – sociolinguistique et didactique du catalan Université Paris Ouest Nanterre La Défense
Francis QUEROL	MCF HDR – Droit Public Doyen de la Faculté d'Administration et Communication de l'Université de Toulouse Capitole

Crida de comunicacions
VIIIè CONGRÉS INTERNACIONAL
ASSOCIACIÓ FRANCESA DE CATALANÍSTICA (AFC)

La presència catalana a l'estranger:
creació i circulació dels dispositius identitaris en contextos interculturals

20 i 21 d'octubre de 2017 a Tolosa de Llenguadoc (Occitània, França)

Université Toulouse Jean Jaurès
-congrés organitzat pel grup de recerca LLA CREATIS
amb el suport del grup FRAMESPA i de la «Commission Recherche» de la universitat-
en col·laboració amb

Université Toulouse Capitole (Département des Langues et Civilisations)

Després de tres congressos dedicats a territoris interns als Països Catalans (País Valencià, Illes Balears i Catalunya-Nord), la societat científica «**Associació Francesa de Catalanística**» (AFC) ha volgut dedicar el proper congrés del 2017 a «**La presència catalana a l'estranger: creació i circulació dels dispositius identitaris en contextos interculturals**», un projecte organitzat conjuntament per Fabrice Corrons (UT2J – LLA-CREATIS) i Michel Martínez Pérez (UT1–FRAMESPA).

Aquesta temàtica permetrà plantejar **l'evolució i les característiques de les comunitats i xarxes catalanes / catalanoparlants més enllà de les fronteres dels Països Catalans –especialment a Occitània– i de cadascun dels països que els constitueix**. Es tractarà d'estudiar aquesta presència al llarg dels segles per intentar comprendre com el doble vincle a l'alteritat i la *ipséité* de què es nodreix per tal de posicionar-se a l'exterior, ha contribuït a redefinir la o les identitats catalanes a nivell intern. La relació entre aquestes comunitats i xarxes –com ara els Casals Catalans– i els cercles (para)institucionals estrangers amb què contacten, la recepció de la creació artística en contextos culturals estrangers, el lloc i el tractament de la dimensió cultural en la didàctica del català, etc. seran alguns dels temes objecte d'anàlisi. En aquest sentit, la direcció conjunta del congrés per un especialista de les arts (F. Corrons) i un estudiós de la història política (M. Martínez Pérez) garantirà una mirada creuada sobre la temàtica.

Amb la perspectiva intercultural al cor del seu plantejament, aquest congrés seguirà les investigacions del programa «**Creació i recepció en context intercultural**» de l'Eix II «**Dispositius artístics i reptes de societat**» de l'equip de recerca EA 4152 LLA-CREATIS. Caldrà analitzar, doncs, **com aquests dispositius artístics, discursius, mediàtics i didàctics, produïts en situacions diverses d'interculturalitat per aquestes comunitats, construeixen una figura identitària singular**. Així, en quin aspecte les creacions escèniques de La Fura dels Baus o d'Els Comediants, o les accions musicals de Jordi Savall o d'Obrint Pas, ja siguin d'alta cultura o de cultura popular, participen a configurar la recepció d'una cultura catalana? De quina manera s'han transmès en els diferents dispositius de mediació, concretament en l'ensenyament-aprenentatge del català? Quins vincles existeixen entre els dispositius culinaris

de Ferran Adrià, reconegut mundialment, i l'imaginari dels Països Catalans? De quina manera aquestes comunitats i xarxes de l'estranger vehiculen la o unes identitats catalanes? Com les accions col·lectives (castells, exhibició de sardanes...) poden il·lustrar les reivindicacions polítiques i participar a la **construcció d'una paradiplomàcia identitària internacional**, cada cop més important en els últims anys amb el desenvolupament de l'independentisme català?

Aquest VIIIè Congrés de l'AFC vindrà a enriquir també les investigacions sobre els moviments identitàris desenvolupats des del Departament de Llengües i Civilitzacions (DLC) de la Université Toulouse Capitole i la temàtica «Lògiques d'Imperi» de l'equip de recerca FRAMESPA UMR 5136. Es convidaran els actors polítics, econòmics i culturals de la nova regió administrativa Occitània perquè reflexionin sobre **la catalanitat interna de la regió (País Català o departament dels Pirineus Orientals)** i al voltant dels **vincles institucionals, econòmics, culturals i polítics amb la Catalunya del sud de la frontera franco-espanyola i resta dels Països Catalans**. En aquest sentit, podrem interrogar-nos sobre les noves relacions occitano-catalanes **després de la fusió de les regions franceses de Llenguadoc-Rosselló i Migdia-Pirineus**. Pot aquesta fusió donar una nova empenta a la integració regional i a les relacions transnacionals d'aquesta àrea nord-occidental de la Mediterrània? Com s'orquestran avui dia les relacions entre dues àrees tan properes culturalment i lingüística però alhora allunyades pels Estats als què pertanyen? Podran, a terme, atenuar la frontera política i els seus efectes, viscuts com una ruptura interna per molts catalans d'ençà del Tractat dels Pirineus del 1659?

Finalment, tot explorant els trets característics de **la didàctica d'una llengua-cultura de nacions «culturals» o de nacions «sense Estat»**, aquest congrés podrà aportar una nova visió i nous resultats al projecte Génespé «Les llengües estrangeres en l'ensenyament superior : balanç i reptes per a la recerca en didàctica de llengües en Humanitats i Ciències Socials» que duu a terme la xarxa LangSup de la Université Toulouse 2 Jean Jaurès i finança la *Maison des Sciences de l'Homme et de la Société* (MSHS) de Toulouse.

Es tractarà, doncs, d'observar i qüestionar **la circulació d'aquests dispositius identitàris en contextos interculturals**, amb un focus particular sobre la nova regió administrativa de l'Estat francès, **Occitània**, amb capital Tolosa de Llenguadoc. I és que Occitània segueix mantenint una relació particular amb **els Països Catalans**, des de la presència irreductible de la Catalunya-Nord (on el descontent ha estat gran per l'absència de referència a la catalanitat en la nova denominació de la regió), passant pels contactes històricaments fluïds entre occitans i catalans, ara enriquit amb el marc institucional de l'**Euroregió Pirineus Mediterrània**, i la importància històrica de la comunitat catalana i/o catalanoparlant a **Tolosa**.

Data-límit per enviar les propostes de contribució (1 pàgina com a màxim : resum i presentació de l'autor): 31/03/21017

Adreces de correu electrònic : fabrice.corrons@univ-tlse2.fr / michel.martinez@ut-capitole.fr

Comitè organitzador:

Fabrice CORRONS (UT2J – LLA-CREATIS)

Michel MARTÍNEZ PÉREZ (UT1 – FRAMPESA)

Comitè científic:

Marc AUDÍ	Professor titular – literatura catalana Université Michel Montaigne Bordeaux 3
Michel BOURRET	Catedràtic – literatura catalana Université Paul Valéry Montpellier 3
Fabrice CORRONS	MCF – arts escèniques catalanes Université de Toulouse 2 Jean Jaurès
Jean-François COUROUAU	Professor titular HDR – estudis occitans Université de Toulouse 2 Jean Jaurès
Immaculada FÀBREGAS	Catedràtica – lingüística del català Université de Bretagne Sud
Mònica GÜELL	Catedràtica – literatura catalana Université Paris -Sorbonne
Christian LAGARDE	Catedràtica – sociolingüística i didàctica del català Université Via Domitia de Perpignan, president de l'Associació Francesa de Catalanística
Maria LLOMBART	Professora titular – història catalana contemporània Université d'Avignon et des Pays de Vaucluse
Michel MARTÍNEZ PEREZ	Professor titular – història catalana contemporània Université de Toulouse Capitole
Wanda MASTOR	Catedràtica – Dret Públic Directora de l'Escola Europea de Dret de la Université de Toulouse Capitole
Lluís MEDIR	Professor Lector – Ciències Politiques Universitat de Barcelona
Antònia PALLACH	Professora titular – història catalana contemporània Université de Toulouse Capitole
Mercè PUJOL	Catedràtica – sociolingüística i didàctica del català Université Paris Ouest Nanterre La Défense
Francis QUEROL	MCF HDR – Dret Públic Degà de la Faculté d'Administration et Communication de la Université de Toulouse Capitole

Apèl a comunicacions

**VIIIⁿ CONGRÈS INTERNATIONAL
ASSOCIATION FRANÇAISE DES CATALANISTES (AFC)**

*La presència catalana a l'estrangier : creacion e circulacion dels dispositius
identitaris en contèxte intercultural*

20 e 21 d'octobre de 2017 a Tolosa (Occitània, França)

Universitat Tolosa Joan Jaurés
-congrès portat per l'equipa LLA Creatis
amb lo sostenh de FRAMESPA e de la « Comission Recherche » de l'universitat-

En collaboracion amb

Universitat Tolosa Capitòli (Departament de Lengas e Civilisacions)

Aprèp tres congresses consacrats a de territòris intèrnes als Païses Catalans (lo País Valencian, las Isclas Balearas, la Catalonha del Nòrd), la societat sabenta « **Associacion Francesa dels Catalanistas** » a decidit de retèner per 2017 lo projècte « **La presència catalana a l'estrangier : creacion e circulacion dels dispositius identitaris en contèxte intercultural** », co-portat per Fabrice Corrons (UT2J – LLA Créatis) e Michel Martínez Pérez (UT1 – FRAMESPA).

Aqueste subjècte permetrà de considerar **l'evolucion e las caracteristicas de las comunautats e de las rets catalanas/catalanofònas al-delà de las frontièras dels Païses Catalans, notadament en Occitània, e de cada territòri que lo constituís**. S'agirà d'estudiar aquesta presència al fial dels sègles per ensajar de comprendre cossí lo doble rapòrt a l'alteritat e l'ipseïtat que se noïris per se posicionar a l'exterior a contribuit a tornar definir la o las identitat(s) catalana(s) en intèrne. La relacion entre aquestas comunautats e aquestas rets – notadament los « Casals Catalans » – e los mitans (para)institucionals estrangiers que costejan, la recepcion de la creacion artistica en contèxte cultural estrangier, la plaça e lo tractament de la dimension culturala dins la didactica del catalan, etc. seràn tant de subjèctes que faràn l'objècte d'analisis precisas. A'n aqueste efiech, la co-direccion d'aqueste congrès internacional per un especialista de las arts (F. Corrons) e un especialista de l'istòria politica (M. Martínez Pérez) permetrà d'assegurar un agach crosat sus aqueste subjècte.

En plaçant al còr de sa tematica la perspectiva interculturala, aqueste congrès perseguirà las recercas del programa « Creacion e recepcion en contèxte intercultural », de l'Axe II « Dispositius artistic e enjòcs de societat » de la còla d'arcuèlh EA 4152 LLA-CREATIS. Convendrà en efiech d'examinar **cossí aquestes dispositius artistic, discursius, mediatic e didactic produches dins mantunas situacions d'interculturalitat per aquestas comunautats elabòran una figura identitària singularia**. Aital, dins quina mesura las creacions scenicas de La Fura dels Baus o de Comediants, o encara las performanças musicalas de Jordi Savall ou d' « Obrint pas », que relèvan de la cultura sabenta o populara,

contribuïsson a configurar la recepcion d'una cultura catalana ? Jos quinas fòrmas son relevadas pels diferents dispositius de mediacion, en particular dins l'ensenhament-aprentissatge del catalan ? Quines ligams existisson entre los dispositius culinaris de Ferran Adrià, reconegut internacionalament, e l'imaginari a l'entorn dels Païses Catalans ? Per quin biais aquestas comunautats e rets a l'estrangièr, fan circular la o las identitats catalanas ? En qué las performanças collectivas (piramidas umanas, demonstracions de sardana ...) fan resson a las revendicacions politicas e participan de **la construccion d'una paradiplomacia identitària internacionala**, tant mai importanta en darrièr repòrt al desenvolopament del moviment independentista catalan ?

Aqueste VIII Congrès de l'AFC vendrà tanben enriquir las recercas suls moviments indentitaris desenvolopats dins lo Departament de Lengas e Civilisacion de l'Universitat Tolosa 1 e la tematica « Logica d'Empèri » de FRAMESPA UMR 5136. Los actors politics, economics e culturals de la nòva region Occitània seràn convidats a soscar sus la question de **la catalanitat intèrne de la region (Païs Catalan o Pirenèus Orientals) e los ligams institucionals, economics, culturals e politics amb l'espaci catalanofòn del sud de la frontièra franco-espanhòla**. A'n aqueste títol, nos poirem interrogar sus aquestas nòvas relacions **dempuèi la fusion regionala Lengadòc-Rosselhon e Miègjorn-Pirenèus de 2015**. Aquesta fusion pòt reorientar l'integracion regionala e las relacions transnacionalas ? Cossí aquestas relacions s'orquèstran entre dos espacis a l'encòp pròches e aluenhats ? Poiràn, a tèrme, atenuar la frontièra e son efiech, viscuts coma un esquiç per un grand nombre de Catalans dempuèi lo Tractat de Pirenèus de 1659 ?

Finalament, a explorar los traches caracteristics de **la didactica d'una lenga-cultura de nacions « culturalas » o de nacions « sens Estat »**, aqueste congrès poirà completar las resultas de recercas del projècte Génespé « Las lengas estrangieras dins l'ensenhament superior : estat dels luòcs en Sciéncias Umanas e Socialas e enjòcs per la recerca en didactica de las lengas » portat per la ret LangSup de l'UT2J e finançat per la MSHS de Tolosa.

Nos interessarem alara a observar e questionar **la circulacion d'aquestes dispositius identitaris en environa interculturala**, amb un agach particular sul cas de nòstra nòva region, **Occitània**, que manten amb **los Païses Catalans** una relacion singularia, de l'irreductibla preséncia de la Catalonha del Nòrd als contactes entre Catalans e Occitans, en passant pel quadre institucional de l'**Euroregion Pirenèus-Mediterranèa** e per l'importància istorica de la comunautat catalana e/o catalanofòna a **Tolosa**.

Data limita per mandar las proposicions de contribucion (1 pagina maximum : resumit, presentacion del cercaire) : 31/03/2017

Adreïças mails : fabrice.corrons@univ-tlse2.fr / michel.martinez@ut-capitole.fr

Comitat organisator :

Fabrice CORRONS (UT2J, LLA CREATIS EA 4152)

Michel MARTÍNEZ PÉREZ (DLC-UT1, FRAMESPA UMR 5136).

Comitat científic :

Marc AUDÍ	Mèstre de Conferències – literatura catalana Université Michel Montaigne Bordeaux 3
Michel BOURRET	Professor – literatura catalana Université Paul Valéry Montpellier 3
Fabrice CORRONS	Mèstre de Conferències – arts de la scène dels Païses Catalans Université de Toulouse 2 Jean Jaurès
Jean-François COUROUAU	Mèstre de Conferències HDR – estudis occitans Université de Toulouse 2 Jean Jaurès
Immaculada FÀBREGAS	Professora – lingüística del catalan Université de Bretagne Sud
Mònica GÜELL	Professora – literatura catalana Université Paris-Sorbonne
Christian LAGARDE	Professora – sociolingüística e didàctica del catalan Université Via Domitia de Perpignan, président de l'Associacion Francesa dels Catalanistas
Maria LLOMBART	Mèstra de Conferències – istòria catalana contemporanèa Université d'Avignon et des Pays de Vaucluse
Michel MARTÍNEZ PEREZ	Mèstre de Conferències – istòria catalana contemporanèa Université de Toulouse Capitole
Wanda MASTOR	Professora – Drech Public Ecole Européenne de Droit – Université de Toulouse Capitole
Lluís MEDIR	Mèstre de Conferències – Sciéncias Politicas Universitat de Barcelona
Antònia PALLACH	Mèstra de Conferències – istòria catalana contemporanèa Université de Toulouse Capitole
Mercè PUJOL	Catedràtica – sociolingüística i didàctica del català Université Paris Ouest Nanterre La Défense
Francis QUEROL	Mèstre de Conferències HDR – Drech Public Degan de la Faculté d'Administration et Communication Université de Toulouse Capitole